

การแก้ปัญหาในยามวิกฤต

สุดจิต นิมิตกุล

โดยปกติงานทางผู้บริหารระดับสูงจะมี 2 ประเภท คือ งานบริหารปกติและงานบริหารในภาวะวิกฤตในการแก้ปัญหาที่เช่นกัน การแก้ปัญหายามปกติหรือแก้ปัญหาในยามวิกฤต โดยเฉพาะตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดมีปัญหามากมายทั้งยามปกติหรือยามวิกฤต ในบทความนี้จะยกตัวอย่างการ

แก้ปัญหาในยามวิกฤตกรณีเรือประมงไทยเกือบ 10 ลำล่มเมื่อปี 2537 ที่อ่าวเบงกอล โดยผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับทราบข่าวเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2537 ว่ามีเรือประมงไทยล่มจำนวนเกือบ 10 ลำ และเรือเหล่านั้นนอกจากทำเรือภูเก็ตเพื่อไปยังอ่าวเบงกอล เมื่อผมได้รับทราบข่าวสารดังกล่าว จึงได้วางแผนเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ชาวประมงและเรือประมงดังกล่าว โดยพยายามติดต่อทั้งบุคคลและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง โดยบุคคลได้พยายามติดต่อทั้ง

ปลัดกระทรวงต่างประเทศ เอกอัครราชทูตไทยประจำบังคลาเทศ อธิบดีกรมประมง และหน่วยราชการต่างๆ แต่ไม่สามารถติดต่อได้ เพราะเป็นวันหยุดราชการทุกหน่วยงานหยุดงานหมด รอจนกว่าที่ทำงานจะเปิด แต่ความเดือดร้อนของชาวประมงรอไม่ได้ เพราะขณะนั้นเรือจำนวนเกือบ 10 ลำจมลูกเรือลอยคออยู่ในทะเล และมีเรืออีกจำนวนมากไม่ล่ม แต่ถูกพายุพัดเข้าฝั่งไปเกยตามชายฝั่ง ข้อมูลที่เข้ามาเวลานั้นเพราะเรือทุกลำมีวิทยุคลื่นสูงมากสามารถติดต่อกับเจ้าของเรือได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะเรือที่ไม่ล่มยังคงติดต่อเจ้าของได้ตลอดเวลา และมีแหล่งข่าวอีกทางหนึ่งคือ ขณะนั้นมีบริษัทเรือประมงบริษัทหนึ่งได้สัมปทานในการจับสัตว์น้ำจากทางบังคลาเทศ ซึ่งผมได้มีโอกาสติดต่อและความร่วมมือให้เรือเหล่านั้นให้ความช่วยเหลือแก่ลูกเรือประมงที่ล่มและลูกเรือที่เรือถูกพัดไปเกยตื้น ทางบริษัทบอกว่าขณะนั้นพายุยังไม่สงบไม่สามารถช่วยเหลือได้ต้องรอพายุหยุดก่อน

เมื่อไม่สามารถติดต่อกับบุคคลและหน่วยราชการได้ ผมจึงเปลี่ยนแผนในทันทีโดยได้ให้สัมภาษณ์แก่วิทยุประเทศไทยในเวลา 12.30 น. โดยเป็นการให้สัมภาษณ์สดพูดมาจากจังหวัดภูเก็ต คน

ฟังทั่วประเทศรวมทั้งคณะรัฐบาล รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องเริ่มให้ความสนใจในการโทรถามปัญหาและสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา หลังจากนั้นผมได้เรียกประชุมหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนรับสถานการณ์โดยกำหนดหน้าที่ต่างๆ ได้แบ่งหน้าที่แต่ละแผนก ตั้งแต่ประชาสัมพันธ์ รับการติดต่อกับเจ้าของบริษัทเรือ การรับปรึกษาจากญาติ จากไต่ก้ง และลูกเรือ รวมทั้งเตรียมข้าวสาร อาหารและยานพาหนะต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ลูกเรือในทันที ผมได้รับข่าวสารจากทางกองทัพเรือภาคที่ 3 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ประเทศเพื่อนบ้านไม่ว่าจะเป็น พม่า อินเดีย และบังคลาเทศให้ความสนใจ สนับสนุน และเป็นกันเอง เมื่อเป็นเช่นนั้นผมได้ติดต่อกับกองทัพเรือภาคที่ 3 ที่พังกาทันที เมื่อผู้บัญชาการกองทัพเรือภาคที่ 3 รับทราบปัญหาและตามข่าวสารทางจังหวัด ผู้บัญชาการกองทัพเรือภาคที่ 3 พร้อมและยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าของเรือและลูกเรือทั้งที่ล่มและไม่วุ่น

สถานการณ์เรือประมงล่มนอกจากจะเป็นความเสียหายที่มากมายทั้งในแง่ของทรัพย์สินและชีวิตของลูกเรือแล้ว เหตุการณ์นี้ใหญ่เกินไปที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบโดยตรงจะเข้ามาดำเนินการจึงปล่อยให้จังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ และแหล่งที่เรือเดินทางไป และเป็นเรือของเอกชนการเข้ามาให้ความช่วยเหลือยังไม่ชัดเจน ประกอบกับทางจังหวัดภูเก็ตสามารถติดต่อประสานงานกับกองทัพเรือภาคที่ 3 ได้ใกล้ชิดและดีกว่าจึงปล่อยให้จังหวัดภูเก็ตดำเนินการไปก่อนหน่วยงานอื่นๆ จึงอยู่ในลักษณะให้ความร่วมมือเท่านั้น อนึ่งสถานการณ์เรือประมงล่มครั้งนี้โดยหลักการแล้วเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เพราะเป็นการรุกน่านน้ำประเทศเพื่อนบ้าน ถึงแม้เรือที่ไม่ล่มและถูกพัดไปเกยฝั่งก็ถือว่ากระทำผิดกฎหมาย ซึ่งลูกเรือจะถูกประเทศบังคลาเทศลงโทษ คือ ต้องขึ้นศาลของเขา

เมื่อกองทัพเรือภาค 3 ได้รับการติดต่อและประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตแล้ว กองเรือภาคที่ 3 ได้ออกเดินทางโดยนำเรือรบลำใหญ่เดินทางพร้อมเครื่องอุปโภคบริโภค ซึ่งทางจังหวัดภูเก็ตได้ตั้งกองขึ้น โดยนอกจากจะเป็นศูนย์ในการรักษาแล้วยังรับบริจาคอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคด้วย เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ลูกเรือดังกล่าวเหล่านี้

เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นการติดต่อระหว่างประเทศโดยให้กระทรวงการต่างประเทศเข้าช่วยเหลือ ซึ่งการช่วยเหลือก็ทำได้ยาก เพราะเอกชนกระทำผิดกฎหมาย โดยเป็นการบุกรุกชายฝั่งของประเทศเพื่อนบ้าน แต่จังหวัดภูเก็ตไม่ได้คำนึงถึงกฎหมาย แต่เพียงพิจารณาว่าทำอย่างไรจะช่วยเหลือเรือที่ล่มเหล่านั้น และเรือพร้อมลูกเรือที่ถูกพายุพัดไปเกยฝั่งจะปลอดภัยได้อย่างไร ฉะนั้นการดำเนินนโยบายโดยการประสานงานกับกองทัพเรือภาคที่ 3 จึงเป็นนโยบายที่ถูกต้องและเหมาะสม ทำให้งานครั้งนี้ได้รับความร่วมมือกองทัพเรือภาคที่ 3 ทำงานได้ดีเกินคาด เพราะกองทัพเรือและรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้าน ศรัทธาเชื่อมั่น และนับถือการเป็นพี่เป็นน้อง เมื่อกองทัพเรือไทยเดินทางถึงบังคลาเทศ กองเรือบังคลาเทศให้การต้อนรับเป็นอย่างดี โดยนับถือการเป็นพี่เป็นน้อง เมื่อมีอะไรสามารถพูดคุยได้หมด มีผู้เปรียบเทียบว่าการติดต่อรัฐบาลต่อรัฐบาลทำได้ยาก ส่วนการติดต่อลักษณะกองทัพเรือจะกระทำได้ง่ายและบรรลุมิติวัตถุประสงค์ได้

ดีกว่า รัฐบาลและกองทัพเรือบังคลาเทศอำนวยความสะดวกให้กองทัพเรือไทยทุกประการ ในกรณีเรือล่มโดยไม่ถือว่าไทยบุกรุกน่านน้ำทะเล ไม่เอาผิดใดๆ แก่คนไทย โดยยินยอมให้กองเรือภาค 3 รับคนไทยทุกคนกลับประเทศอย่าง ฮีโร่ แทนที่จะต้องติดคุกเหมือนกรณีอื่นๆ

ในการเดินทางกลับซึ่งมีลูกเรือหลายร้อยคนได้โดยสารกับมากับเรือรบของกองทัพเรือ ได้มีการกลับบ้านอย่างมีเกียรติ แทนที่บุคคลเหล่านั้นจะถูกลงโทษแต่กลับเป็นบุคคลที่ทางราชการให้การต้อนรับอย่างสมเกียรติทุกคน รวมทั้งเจ้าของเรือทุกลำพอใจอย่างยิ่ง ถึงกับอธิบตีกรรมประมงกล่าวว่ เหตุการณ์ครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปอย่างดี และลูกเรือไม่ต้องติดคุกนั้น ลูกเรือเป็นหนี้ชีวิตแก่ผู้ว่าฯ สุดจิต นิमितกุล ผู้ว่าฯ ภูเก็ต ซึ่งดูแลและจัดการให้อย่างดีทุกประการ ลูกเรือได้กล่าวถึงความรู้สึกและเกียรติที่ได้รับ เพราะการประสานงานของทุกหน่วยราชการโดยเฉพาะกองทัพเรือภาคที่ 3

การแก้ปัญหาในยามวิกฤตครั้งนี้เป็นเรื่องที่น่าศึกษาหลายประเด็น กล่าวคือ ประการแรก การกระทำที่ถือว่าผิดกฎหมายระหว่างประเทศ เพราะกองเรือประมงไทยได้ลุลำน่านน้ำเพื่อไปจับปลา และมีเหตุการณ์เรือล่มสร้างความเสียหายมาก เพราะเรือแต่ละลำมีมูลค่าลำลำหลายล้าน พร้อมเครื่องมือ โดยเฉพาะวิทยุสื่อสาร ทำให้หน่วยราชการไม่กล้าให้ความช่วยเหลือได้อย่างเต็มที่และเกิดความล่าช้า อีกประการหนึ่งเป็นเรือของเอกชนไปกระทำผิด ทางราชการจะเข้าไปช่วยเหลือขนาดไหนจึงจะเหมาะสมและพอดี ประการถัดไปเป็นการประสานกับหน่วยงาน คือ กองทัพเรือที่มีความชำนาญในพื้นที่โดยมิได้แยกประเทศแต่ประการใด อีกประการหนึ่ง การแก้ปัญหาอย่างถูกต้องของผู้ว่าภูเก็ต คือ ทำอย่างไรจะช่วยชีวิตลูกเรือประมงได้ปลอดภัยและกลับประเทศโดยสวัสดิภาพ ประการสุดท้ายขั้นตอนต่างๆ สร้างความฉับพลันและการทำความเข้าใจเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าของเรือและลูกเรือ
